

Učebné osnovy

Názov predmetu	Tvorivá dramatika
Škola	Základná škola s materskou školou Helcmanovce
Názov Šk VP	Školský vzdelávací program I. stupňa ZŠ
Stupeň vzdelania	Primárne vzdelanie – ISCED 1
Dĺžka štúdia	4 roky
Vyučovací jazyk	slovenský
Iné	Štátna plnoorganizovaná škola
Platnosť	Od 1. 9. 2008

Časový rozvrh výučby predmetu	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.
Štátny vzdelávací program	0	0	0	0
Školský vzdelávací program	1	1	1	1
Spolu	1	1	1	1
Ročná časová dotácia	33	33	33	33

Charakteristika tvorivej dramatiky

Predmet tvorivá dramatika je zameraný na sociálny a osobnostný rozvoj jedinca prostredníctvom prvkov a postupov dramatického umenia. Využíva predovšetkým dramatickú improvizáciu, ktorá je založená na ľudskej schopnosti konať v improvizovaných situáciách, ako keby boli skutočné.

V dramatických hrách dostávajú deti príležitosť zažiť situácie, s ktorými sa môžu v živote skutočne stretnúť. Majú možnosť skúmania danej situácie, pripraviť sa na ňu, s možnosťou jej opäť opakovať, vyskúšať rôzne možnosti riešenia a vybrať z nich tie najlepšie. Majú príležitosť hrať niekoho iného a pozerat' sa jeho očami. To im dovoľuje zažiť a pochopiť množstvo ľudských citov, myšlienok, názorov, hľadať skutočné motívy jednania, naučiť sa v nich orientovať a zodpovedne sa rozhodovať.

Tvorivá dramatika pomáha utvárať vnútorne bohatú osobnosť, ktorá si uvedomuje svoje hodnoty a je schopná spolupracovať s ostatnými. Staví na vlastnom zážitku a skúsenosti, preto je jej účinok hlboký a trvalý. Základným prostriedkom práce v tvorivej dramatike je hra. Za metódy môžeme považovať interpretáciu, improvizáciu a rolovú hru.

Obsah

Tvorivá dramatika má dve základné vrstvy, ktoré sa vzájomne prelínajú a nemožno ich od seba oddeľovať.

1. Osobnostný rozvoj:

V hrách a cvičeniach sa uvoľnenie a sústredenosť, odstraňujú sa zábrany odhalí sa vnímanie a schopnosť objavovať sám seba i okolitý svet. Prehľbujú sa pohybové schopnosti, rytmické čítanie, plynulosť a zafarbenie hovoreného slova. Rozvíja sa obrazotvornosť a tvorivosť.

2. Sociálny rozvoj:

V hrách, cvičeniach a dramatických improvizáciách sa rozvíja schopnosť kontaktu, slovná a mimoslovná komunikácia, pestuje sa schopnosť vzájomne sa počúvať, prehľbuje sa schopnosť vcítiť sa, skupinová citlivosť, dôvera a spolupráca.

Ciele

Tvorivá dramatika pomáha vychovávať tvorivú a vnímavú osobnosť, ktorá je schopná:

- vnímať skutočnosť okolo seba v plnej hĺbke a zložitosti, orientovať sa v nej
- orientovať sa v sebe, jasne a zreteľne formulovať svoje myšlienky bez strachu prezentovať svoje názory
- tvorivo riešiť praktické problémy
- uvedomovať si mravné dilemy a vedieť sa samostatne a zodpovedne rozhodovať
- rešpektovať druhých a ich názory, vedieť počúvať iných, dokázať sa na nich spoľahnúť v prípade potreby
- súciť s druhými ľuďmi a pomôcť im v prípade potreby
- spolupracovať s ostatnými na spoločnom diele
- schopnosť ukončiť dielo a niesť za to zodpovednosť
- tolerovať a rešpektovať iné kultúry
- orientovať sa a používať divadelnú terminológiu
- obohacovať a rozširovať slovnú zásobu
- správať sa kultúrovane vzhľadom k človeku, ale i k živej a neživej prírode
- upevňovať a rozvíjať tradície školy, obce

Stratégie vyučovania

Základom koncepcie vyučovania tvorivej dramatiky sa stávajú komunikačné jazykové kompetencie žiakov, čítanie s porozumením, pričom sa najväčší akcent kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, čitateľskú gramotnosť, schopnosť empatie v medziludských vzťahoch a schopnosť vcítenia sa do nastolenej situácie, jej podanie v úlohe herca a improvizácie.

Je veľmi dôležité viesť žiakov k tomu, aby sami prichádzali na základe usmerňovaného zážitkového vyučovania na nové poznatky, ktoré vyučujúci systematizuje. Didaktická koncepcia stavia na podnecovaní žiakov objavovať svet divadla, získavať vedomosti, zručnosti a postoje osobným bádáním a tvorivosťou.

Na realizáciu vyučovacích cieľov je vhodné využiť metódy slovné, reprodukčné, monologické, dialogické, ústne, písomné, riešenie praktických úloh, metódy motivačného i prezentačného charakteru. Medzi organizačné formy vyučovania patrí vyučovanie individuálne i skupinové.

Kompetencie

Základné predpoklady dramatického výstupu:

1. Verejná prezentácia textu: pri ústnom – verbálnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy, pri ústnom prejave primerane uplatňovať mimojazykové prostriedky, reprodukovat' umelecký aj vecný text
2. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti: zapamätať si potrebné texty, aplikovať jazykovedné vedomosti na umelecké a dramatické texty, pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu
3. Analytické a syntetické zručnosti: odlišiť medzi sebou umelecký a vecný text, odlišiť medzi sebou texty rozdielnych žánrov a charakterov
4. Tvorivé zručnosti: vytvoriť vlastný text, ústne prezentovať vlastný text, dokončiť alebo dotvoriť neukončené prozaické alebo dramatické dielo, zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text
5. Improvizáčné zručnosti : hra v roľe, improvizácia bez deja, improvizácia s dejom
6. Herné zručnosti : oživenie predmetu, práca s rekvizitami konkrétnymi a s rekvizitami zástupného charakteru, hranie jednotlivca, hranie v skupine
7. Komunikačné zručnosti: komunikácia v bežných životných situáciách, v herných situáciách, prekonávanie zábran sebvýjadrovania a komunikácie, vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu, verejne sa prezentovať
8. Proces dramatickej a inscenačnej tvorby : vedieť spracovať jednotlivé námety a témy v dramatickej situácii

Metódy a formy

Tvorivá dramatika je postavená na zážitku. Učenie zážitkom v sebe zahŕňa skúmanie osobných pocitov, postojov a hodnôt. Jadrom metód tvorivej dramatiky je hra v role.

Žiakom prevzatá a predstieraná rola je príležitosťou na sebarealizáciu svojich kompetencií (spôsobilostí), ako aj na sebareprezentáciu svojich doterajších poznatkov, ktoré o charaktere prevzatej roly má. Tieto prezentuje v hre ako takej ,ďalej si ich rozvíja, skvalitňuje a pod. V procese výučby je zabezpečená interpersonálna interakcia.

Učiteľ zabezpečuje vhodnosť podmienok a okolností pre plynulú hru detí. V súvislosti s uvedenými metódami nachádza uplatnenie i stratégiu . Obsahuje pojmy hra, akcia a dráma. Tieto pojmy zodpovedajú charakteru spôsobov života súčasnej spoločnosti dospelých i detí.

Tvorivá dramatika je postavená na zážitku. Učenie zážitkom v sebe zahŕňa skúmanie osobných pocitov, postojov a hodnôt. Základným prostriedkom práce v tvorivej dramatike je hra. Za metódy môžeme považovať interpretáciu, improvizáciu a rolovú hru. Jadrom metód tvorivej dramatiky je hra v role.

Dieťaťom prevzatá a predstieraná rola je príležitosťou na sebarealizáciu svojich kompetencií (spôsobilostí), ako aj na sebareprezentáciu svojich doterajších poznatkov, ktoré o charaktere prevzatej roly má. Tieto prezentuje a v hre ako takej ,ďalej si ich rozvíja, skvalitňuje a pod. V procese výučby je zabezpečená interpersonálna interakcia.

Učiteľ zabezpečuje vhodnosť podmienok a okolností pre plynulú hru detí. V súvislosti s uvedenými metódami nachádza uplatnenie i stratégia HROVÁ AKČNÁ DRÁMA. Obsahuje pojmy hra, akcia a dráma. Tieto pojmy zodpovedajú charakteru spôsobov života súčasnej spoločnosti dospelých i detí.

Formy vyučovania

- skupinové vyučovanie
- projektové vyučovanie
- tvorivé vyučovanie
- objavujúce vyučovanie

Hodnotenie

Pri hodnotení postupujeme podľa Metodického pokynu č. 22/2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Žiak je v priebehu šk. roka hodnotený na základe uznesenia pedagogickej rady a metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka – tvorivá dramatika sa neklasifikuje, na vysvedčení a v katalógových listoch sa uvádza slovo: absolvoval/ neabsolvoval. Hodnotia sa ústne odpovede, praktické zadania úloh, výtvary, projekty, aktivity. Pri praktických aktivitách je vhodné tiež slovné hodnotenie praktických a sociálnych zručností s dôrazom na samostatnosť, správnosť, tvorivosť a originalitu.